

Затверджую:
Ректор Володимир КРОПІВНИЙ
«01» вересня 2022 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про соціально-психологічну службу
Центральноукраїнського національного технічного університету

1. Загальні положення

1.1. Соціально-психологічна служба (далі – Служба) Центральноукраїнського національного технічного університету (далі – ЦНТУ) є важливою ланкою підготовки фахівців з вищою освітою і сприяє розвитку особистісного, інтелектуального, професійного потенціалу здобувачів вищої освіти, формуванню готовності до самостійного життя після навчання, адаптації до нових соціальних умов.

1.2. Базою діяльності психологічної служби є кафедра економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики ЦНТУ, підпорядковується ректору університету з усіх питань діяльності і знаходиться в оперативному управлінні керівника центру з виховної роботи; співпрацює з Департаментом охорони здоров'я Кіровоградської обласної державної адміністрації, Управлінням молоді та спорту Кропивницької міської ради та іншими організаціями та установами; створюється з метою забезпечення соціально-психологічної підтримки абітурієнтів, здобувачів вищої освіти, науково-педагогічного складу та співробітників ЦНТУ, своєчасного і систематичного вивчення психофізичного розвитку здобувачів освіти, мотивів їх поведінки і діяльності з урахуванням вікових, інтелектуальних, фізичних, гендерних та інших індивідуальних особливостей, сприяє створенню умов для виконання освітніх і виховних завдань закладів вищої освіти.

1.3. У своїй діяльності Служба керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», іншими законами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, Законом України про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг, Статутом Центральноукраїнського національного технічного університету, а також Положенням про психологічну службу у системі освіти України затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2018 року № 509, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 31 липня 2018 року за № 885/32337, Етичним кодексом психолога, наказами ректора.

1.4. Призначення Служби – сприяння взаємодії закладів освіти, сім'ї і суспільства у вихованні здобувачів вищої освіти, їх адаптації до умов соціального середовища, розвитку особистісного і творчого потенціалу майбутнього фахівця з вищою освітою завдяки активізації самопізнання та самовдосконалення на різних етапах навчання; організаційне забезпечення соціального захисту здобувачів вищої освіти з числа дітей-сиріт, осіб з особливими освітніми потребами, здобувачів вищої освіти з малозабезпечених та багатодітних сімей та ін.

1.5. Діяльність Служби базується на принципах науковості, наступності та плановості, цілісності, інформаційної доступності, поваги, співробітництва, колегіальності, демократизму, системного підходу до розробки і впровадження до освітнього процесу сучасних наукових досягнень національної вищої школи та зарубіжжя з питань психологічної та соціальної підтримки освітнього процесу у закладах вищої освіти.

1.6. Служба здійснює свою діяльність у тісному контакті з органами охорони здоров'я, молоді та спорту, соціальної політики, внутрішніх справ, іншими органами виконавчої влади, а також комунальними закладами соціального захисту сім'ї і молоді, іншими зацікавленими відомствами, а також – із громадськими та благодійними організаціями, фахівцями із соціальної роботи об'єднаних територіальних громад.

1.7. Соціально-психологічне забезпечення освітнього процесу ЦНТУ здійснюють працівники Служби, науково-педагогічні працівники закладу вищої освіти, за необхідністю працівники інших відділів ЦНТУ, волонтери.

2. Мета соціально-психологічної служби

2.1. Активно сприяти формуванню особистісного, інтелектуального потенціалу здобувачів вищої освіти, їх соціально-психологічній адаптації до життєвих умов.

2.2. Допомогати створювати соціальні та психологічні умови для розвитку творчих здібностей пізнавальної та мотиваційної сфери особистості майбутніх фахівців.

2.3. Надавати психологічну та соціальну підтримку у подоланні відхилень в інтелектуальному, особистісному і професійному розвитку здобувачів вищої освіти, а також у розв'язанні конфліктних ситуацій.

2.4. Сприяння у створенні позитивного соціально-психологічного клімату у колективах студентської молоді, науково-педагогічного складу та осіб, залучених до освітнього процесу, проведення заходів, спрямованих на профілактику стигматизації і дискримінації у оточенні ровесників, формування дружнього та неупередженого ставлення до дитини з особливими освітніми потребами, сприяти створенню інклюзивно-освітнього середовища.

2.5. Надавати психологічні, соціально-педагогічні, соціально-медичні висновки фахівця та інформаційні послуги учасникам освітнього процесу та іншим організаціям відповідно до цілей та завдань системи освіти.

3. Завдання соціально-психологічної служби

3.1. Вивчення та узагальнення вітчизняного і зарубіжного досвіду та досвіду інших закладів вищої освіти з питань психологічної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників закладу освіти.

3.2. Сприяння науково-педагогічним працівникам університету в створенні соціальної ситуації розвитку, що забезпечує психологічні умови для охорони здоров'я і розвитку особистості здобувача вищої освіти та інших учасників освітнього процесу.

3.3. Сприяння створенню психологічних умов для розвитку творчих здібностей, пізнавальної та мотиваційної сфери особистості здобувача вищої освіти в освітньому процесі.

3.4. Сприяння вирішенню освітніх і виховних завдань, професійної гнучкості здобувачів вищої освіти, формуванню соціальної компетентності як передумови ефективної соціалізації молоді, а також соціалізації здобувачів вищої освіти з особливими потребами.

3.5. Надання допомоги здобувачам вищої освіти у визначенні своїх можливостей з урахуванням індивідуальних особливостей, соціально-психологічний супровід здобувачів вищої освіти із особливими освітніми потребами це:

3.5.1 підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, створення сприятливих умов для взаємодії здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами з соціальним середовищем та їх адаптації до нових умов життєдіяльності (за потребою та запитом);

3.5.2. соціально-психологічна діагностика, моніторинг особистісного розвитку і соціальної ситуації розвитку здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами;

3.5.3. з метою корекції поведінки та особистісних проявів у роботі зі здобувачами вищої освіти з особливими освітніми потребами в рамках групової роботи організуються тренінги тощо, корекційні заняття можуть проводитись індивідуально зі здобувачем вищої освіти з особливими освітніми потребами;

3.5.4. надання консультативної допомоги науково-педагогічним працівникам у роботі з інклюзивними здобувачами вищої освіти (за запитом).

3.6. Поширення інформації про засади інклюзивного навчання серед науково-педагогічних працівників, батьків, здобувачів вищої освіти з метою формування

дружнього та неупередженого ставлення до здобувача вищої освіти який має інклюзію.

3.7. Фахівці Служби формують психологічну готовність учасників освітнього процесу (здобувачів вищої освіти, батьків, науково-педагогічних працівників) до взаємодії зі здобувачами вищої освіти з особливими потребами через проведення заходів, зміст яких спрямований на подолання упередженого ставлення до здобувачів вищої освіти з інклюзією, руйнування міфів і стереотипів, дискримінації.

3.8. Допомога науково-педагогічним працівникам університету та іншим працівникам закладам освіти в освітньому процесі здобувачів вищої освіти та формуванні у них принципів взаємодопомоги, толерантності, відповідальності, впевненості у собі, здатності до активної соціальної взаємодії.

3.9. Інформування з питань працевлаштування соціально незахищених категорій здобувачів вищої освіти та сприяння цьому.

4. Функції соціально-психологічної служби

4.1. Діагностично-прогностична – психолого-педагогічне вивчення чинників становлення особистості, її індивідуального розвитку.

4.2. Організаційно-методична – визначення стратегії, мети, завдань, планування діяльності Служби та координація взаємодії учасників освітнього процесу

4.3. Корекційно-розвиткова – система впливів, спрямованих на подолання визначених проблем, труднощів, шкідливих звичок, негативних емоційних станів тощо у здобувачів вищої освіти; здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психофізичному та інтелектуальному розвитку і поведінці, подолання різних форм девіантної поведінки; сприяння розвитку освітніх, інтелектуальних, загальних, спеціальних та соціальних здібностей, формування мотивації до освітньої діяльності у здобувачів вищої освіти, надання психолого-педагогічної допомоги здобувачам вищої освіти з метою адаптації до навчання і життєдіяльності.

4.4. Консультативна – допомога у вирішенні проблем щодо розвитку, виховання, навчання та формування психологічної і соціальної компетентності учасників освітнього процесу.

4.5. Просвітницько-профілактична – поширення психологічних знань, виявлення фактів порушення прав дитини, вжиття заходів щодо подолання негативних чинників, які впливають на життєзабезпечення особистості. Її моральний та соціальних розвиток. Профілактика та попередження негативних впливів.

4.6. Соціально-захисна – здійснення соціально-педагогічного супроводу учасників освітнього процесу, які опинилися у складних життєвих обставинах, перебувають у кризових ситуаціях (постраждали від соціальних, техногенних,

природних катастроф, перенесли тяжкі хвороби, стреси, переселення, зазнали насильства (фізичного, економічного, психологічного, соціального тощо)); захист конституційних прав і статусу, законних інтересів здобувачів вищої освіти та інших верст населення.

4.7. Працівники Служби здійснюють діяльність як у закладі освіти (психологічна просвіта, діагностична, консультативна, освітня діяльність, обробка результатів досліджень тощо), так і за його межами (підготовка до проведення заходів, оформлення робочої документації, планування, звітність, робота у навчально-методичних та наукових центрах, громадських організаціях, надання психологічних висновків, думки фахівця тощо).

5. Основні напрями роботи соціально-психологічної служби

5.1. Практично-прикладний:

5.1.1. Психологічна діагностика рівня адаптованості здобувачів вищої освіти першого курсу до навчання у закладах вищої освіти та причин дезадаптації; рівня згуртованості студентських колективів на різних етапах навчання; окремих випадків, з метою виявлення причин незадовільної успішності (за потребою); рівня лідерського потенціалу здобувачів вищої освіти, які можуть виконувати лідерські доручення, психологічного здоров'я та благополуччя.

Проведення психодіагностичної роботи зі здобувачами вищої освіти різних категорій:

- здобувачі вищої освіти з інклюзією;
- незахищеними здобувачами вищої освіти.

5.1.2. Психологічне та соціальне просвітництво – ознайомлення здобувачів вищої освіти різних категорій з видами та формами психологічної та соціальної допомоги, котрі надаються психологічною службою із сучасними досягненнями психології та соціології.

Здобувачі вищої освіти з особливими освітніми потребами залучаються до участі в заходах просвітницького характеру разом з іншими здобувачами вищої освіти.

5.1.3. Соціально-психологічна профілактика – сприяння повноцінному розвитку особистості здобувача вищої освіти і студентських груп, сприяння здоровому способу життя; попередження особистісних та міжособистісних проблем, соціально-психологічних конфліктів тощо.

5.1.4. Психологічне консультування – надання допомоги особистості у формуванні і збереженні адекватної самооцінки і адаптації до життєвих умов, подоланні кризових ситуацій, в особистісному і професійному розвитку;

Консультаційна робота також здійснюється зі здобувачами вищої освіти з інклюзією з метою вирішення особистісних проблем (за запитом).

5.1.5. Психологічна та соціально-психологічна корекція – активний психологічний вплив, спрямований на подолання відхилень в особистісному

розвитку, на гармонізацію особистості та міжособистісних взаємин (дезадаптованості окремих груп здобувачів вищої освіти до навчання у ЗВО; взаємовідносин у студентській групі, розвиток лідерських якостей старост студентських груп та навчання навичкам управління; розвиток навичок конструктивного спілкування здобувачів вищої освіти).

В роботі зі здобувачами вищої освіти з особливими освітніми потребами в рамках групової роботи з метою корекції поведінки, особистісних проявів та адаптації до нових соціальних умов проводяться тренінги (за потребою);

5.1.6. Тренінгова робота – виховання, навчання, підготовка, тренування та формування нових властивостей, вмінь та навичок для адаптації до нових умов навчально-виховного процесу та життєдіяльності здобувачів вищої освіти. Також проведення тренінгів для інших верств населення та суспільних організацій за запитом.

5.1.7. Психологічна реабілітація – надання психолого-педагогічної допомоги здобувачам вищої освіти, які перебувають у кризовій ситуації (постраждали від соціальних, техногенних, природних катастроф, перенесли тяжкі хвороби, стреси, переселення, зазнали насильства тощо) з метою адаптації до умов навчання і життєдіяльності (за потребою).

5.1.8. Психологічна прогностика – наукові дослідження динаміки розвитку особистості здобувачів вищої освіти у сучасних умовах; формування навичок індивідуального та групового консультування у студентів-психологів; супервізія консультативної та корекційної діяльності студентів-психологів, дослідження за запитом інших громадських організацій.

5.1.9. Соціальна прогностика – формування професійних навичок здобувачів вищої освіти соціального працівника та соціального педагога шляхом участі у різноманітних волонтерських проектах та програмах.

5.2. Профорієнтаційний:

5.2.1. Проведення моніторингових досліджень серед здобувачів вищої освіти на різних етапах навчання з метою аналізу і оцінки та простеження динаміки їх професійного і особистісного становлення у відповідності до вимог сучасного суспільства.

5.2.2. Виявлення спільно з педагогічним працівником та адміністрацією університету симптомів психічного перевантаження, невротичних зривів у здобувачів вищої освіти та працівників закладу з метою їх профілактики, нормалізації психоемоційного стану.

5.3. Науково-дослідницький:

5.3.1. Узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду роботи соціально-психологічної служби, спеціалістів психологічних, соціальних та реабілітаційних напрямів.

5.3.2. Планування і проведення лонгітюдних досліджень, динаміки особистісного, інтелектуального та психічного розвитку особистості здобувачів

вищої освіти, їх ставлення як спеціалістів до обраної професії, інноваційних розробок у сфері соціальної педагогіки та психології.

5.3.3. Розробка методик, технік і технологій роботи із здобувачами освіти, науково-методичних вимог до змісту діяльності працівників, нормативно-правових документів соціально-психологічної служби з урахуванням специфіки університету.

5.3.4. Участь у науково-дослідних, дослідно-експериментальних роботах з питання психології і соціальної роботи, проведенні незалежних наукових експертиз.

6. Забезпечення діяльності служби

6.1. На громадських засадах до Служби можуть входити науковці та науково-педагогічні працівники практичної психології, загальної та соціальної психології, соціальної роботи, соціальної педагогіки та соціології зі структурних підрозділів ЦНТУ, які мають відповідну вищу освіту.

6.2. Для організації роботи Служби створюється психологічний кабінет. Кабінет має забезпечувати необхідні умови для різних видів роботи зі здобувачами вищої освіти та педагогічним працівником, має бути обладнаний необхідними технічними засобами та навчально-методичним матеріалом тощо.

6.3. Базою здійснення діяльності Служби ЦНТУ є аудиторний фонд факультету обліку та фінансів, а також інші приміщення університету за потребою.

6.4. Структура та штатний розпис Служби визначаються ЦНТУ та фінансуються за рахунок власних коштів ЦНТУ, відповідно до законодавства.

7. Права провідного фахівця, фахівця та соціального працівника соціально-психологічної служби ЦНТУ

7.1. Визначати види робіт з огляду на потреби закладу вищої освіти і інтересів освітнього процесу.

7.2. Планувати соціально-психологічну діяльність відповідно до рекомендацій закладу та установ соціально-психологічної служби.

7.3. Ознайомлюватися з документами, скаргами, що містять оцінювання його роботи, надавати щодо них роз'яснення.

7.4. Захищати професійну честь і гідність.

7.5. Здійснювати індивідуальну освіту (наукову, творчу, мистецьку тощо) діяльність за межами закладу освіти.

7.6. Отримувати методичну допомогу, в тому числі й супервізію та інтервізію, вільно обирати освітні програми, форми навчання, установи і організації, інших суб'єктів освітньої діяльності, що здійснюють підвищення кваліфікації працівників соціально-психологічної служби.

7.7. Відмовитися від виконання розпоряджень в тих випадках, коли вони суперечать професійно-етичним принципам, та виконання діяльності, не передбаченої трудовим договором, посадовими обов'язками та планом роботи і інтересам закладу.

8. Прикінцеві положення

У разі змін у законодавстві та викликані цим необхідністю до даного Положення можуть бути внесені доповнення, зміни шляхом їх розгляду на Вченій раді університету та затвердження наказом ректора університету.

Відповідальний за ВР в університеті

Олег БЕВЗ